

Veckans art #20

ORTOLANSPARV (*Emberiza hortulana*)

I det äldre småskaliga jordbrukslandskapet med åkrar, betesmarker och bryn trivdes ortolansparven. Med ett alltmer rationaliserat jordbruk sedan 1950-talet, har arten minskat kraftigt. I Frankrike fångade man och åt mängder av passerande ortolansparvar innan det förbjöds 1999. Så många som 50 000 individer per år kan ha hamnat i det franska köket! Även förändringar på övervintringsplatser kan vara del i den kraftiga minskningen av ortolansparv.

I Svealand finns bara 50 par kvar och i Götaland finns den inte längre. I Uppland finns bara cirka 10 par i den sydvästra delen. För att försöka rädda arten som häckfågel pågår flera insatser. Ett nationellt åtgärdsprogram finns där artens ekologi, förekomst och åtgärdsförslag beskrivs.

Ortolansparven äter under våren fröer och ungarna matas med insekter. Den flyttar från Sverige redan i augusti till övervintringsområden i Västafrika och kommer åter i början av maj.

I naturreservatet Torslundagropen som är ett nedlagt grustag i Enköpings kommun finns fortfarande ett par ortolansparv kvar. Upplandsstiftelsen förvaltar naturreservatet och har gjort många åtgärder för att gynna ortolansparven. Området hålls öppet genom röjning och markbearbetning med gles förekomst av buskar och träd. Mindre partier på åkermark hålls osådda med bar jord vilket är en viktig miljö där arten häckar. Under tidig vår läggs säd ut så de nyanlända fåglarna ska kunna äta upp sig inför häckningen.

I maj kan man höra ortolansparvens sång en vemodig, ringande strof "tri-tri-tri-try-try".

Under 2022 presenterar Upplandsstiftelsen en ny art som finns i länets natur varje vecka. Vi vill sätta fokus på den biologiska mångfalden och berätta hur vi arbetar för att värna den i Uppsala län. Följ med på en upptäcktsfärd bland såväl vanliga som ovanliga och hotade arter!